

Źródło: <http://en.fotolia.com/id/56710032>

KURS

Organizowanie działalności
gospodarczej

MODUŁ

Polityka fiskalna i monetarna państwa

8 Polityka fiskalna i monetarna państwa

8.1 Rola rządu w gospodarowaniu finansami publicznymi

8.1.1 Finanse publiczne i ich prawne uregulowania

Przedmiotem finansów publicznych są różnego rodzaju procesy, zjawiska oraz instytucje publiczne i prawne związane z gromadzeniem oraz rozdysponowywaniem pieniężnych środków publicznych. Środki te przeznaczane są na finansowanie sektora publicznego państwa. Istotnym elementem odróżniającym sektor publiczny od gospodarki prywatnej jest cel prowadzonych działań. Podstawowym celem aktywności sektora publicznego jest, działanie na rzecz obywateli i społeczeństwa.

Wybór zakresu i rodzajów potrzeb indywidualnych, które są finansowane z funduszy publicznych, jest wypadkową wielu czynników, w tym zwłaszcza:

- istniejącego w kraju systemu ekonomicznego;
- realizowanej doktryny społecznej;
- poziomu rozwoju ekonomicznego kraju;
- poziomu rozwoju cywilizacyjnego społeczeństwa¹.

W ramach sektora finansów publicznych istnieją określone normy prawne, regulujące sposób działania poszczególnych instytucji oraz zasady przeprowadzania budżetowych operacji finansowych. Prawne uregulowania sektora finansów publicznych w Polsce zawarte są w szeregu aktów prawnych różnego rodzaju, a podstawę tych regulacji stanowią zapisy rozdziału X Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W myśl tych zapisów, podstawowe decyzje dotyczące finansów publicznych, mogą być podejmowane wyłącznie w drodze ustawy (art. 216, 217 Konstytucji RP), w kwestii tworzenia (i zmian) ustawy budżetowej, inicjatywę ustawodawczą posiada wyłącznie rząd, a prezydent nie ma prawa weta (art. 224 Konstytucji RP). Jeśli jednak w ciągu 4 miesięcy od otrzymania projektu ustawy budżetowej, sejm i senat nie są w stanie uchwalić tej ustawy, prezydent ma prawo rozwiązać parlament.

Szczegółowe regulacje dotyczące finansów publicznych, zawierają między innymi:

- ustawa o finansach publicznych;
- ustawy budżetowe;
- ustawy powołujące państwowe fundusze celowe i agencje Skarbu Państwa;
- ustawa o działach administracji rządowej;
- ustawy kompetencyjne;
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego;

¹ Owsiak S., Finanse publiczne, PWN, Warszawa 2008, s.26

- ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej;
- rozporządzenie o szczegółowych zasadach finansowania inwestycji z budżetu państwa;
- ustawa o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa;
- ustawa o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców;
- ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli;
- ustawa o zamówieniach publicznych;
- inne.

8.1.2 Zakres sektora finansów publicznych

Finanse publiczne obejmują budżet państwa, zasoby funduszy pozabudżetowych, budżety samorządów – terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz zasoby ubezpieczeń społecznych, fundacji, związków wyznaniowych, itd. Dysponentami finansów publicznych są: parlament, rząd i jego organy centralne, związki samorządów - terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz zarządy fundacji².

Finanse publiczne rozdysponowywane są na dobra, które mają służyć zbiorowości lokalnej lub całemu społeczeństwu. Wyróżnia się wśród nich **dobra publiczne**, czyli takie, które z przyczyn naturalnych mają charakter egalitarny (dostęp do nich w równym stopniu mają wszyscy członkowie danej zbiorowości), np. woda, powietrze, autostrady, bezpieczeństwo zewnętrzne oraz **dobra społeczne**, które mogłyby być dobrami prywatnymi, ale prowadzona polityka społeczna czyni z nich dobra należne społeczeństwu, na przykład ochrona zdrowia, edukacja.

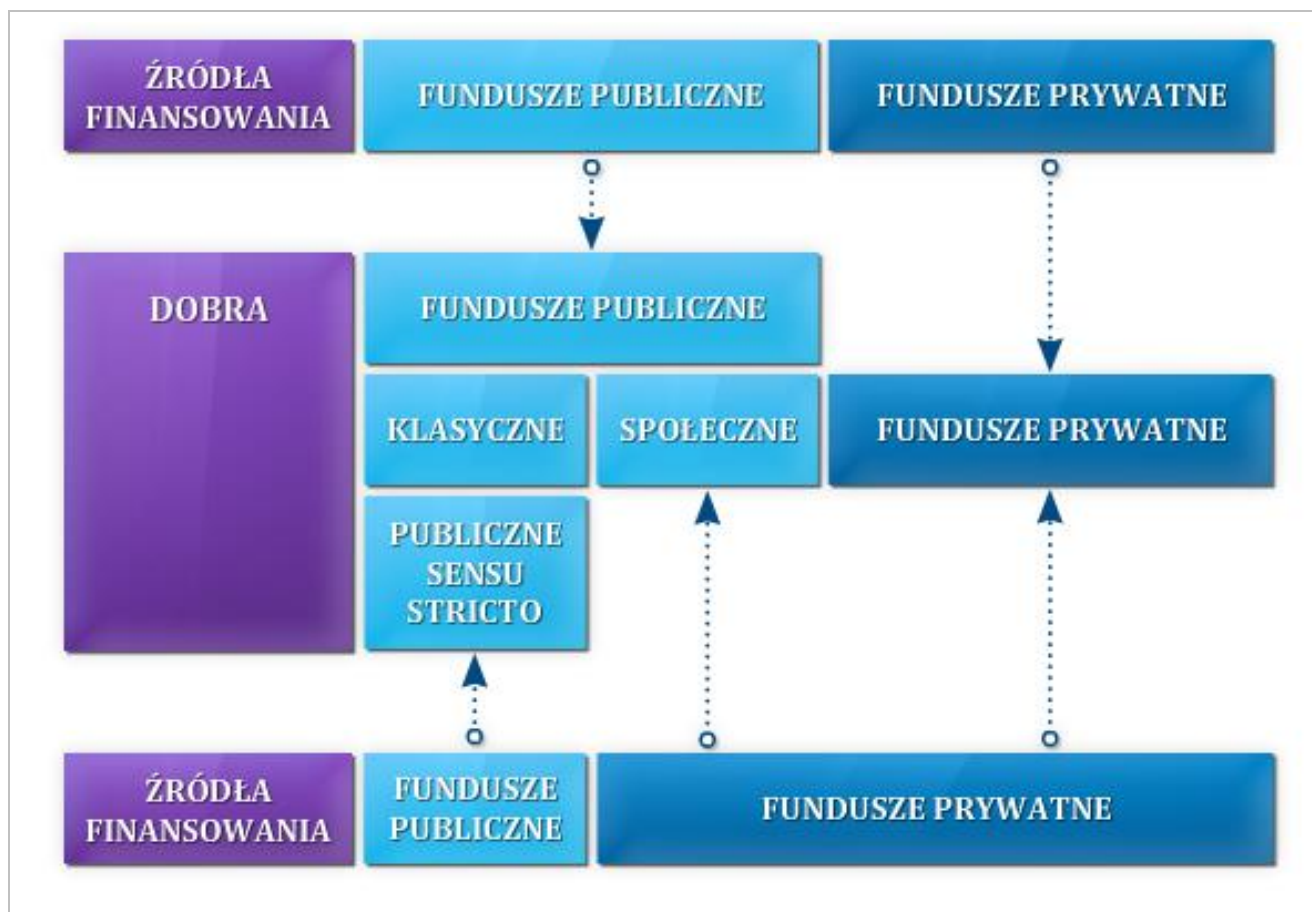
Porównanie dóbr publicznych i społecznych oraz ich źródeł finansowania przedstawiono na rysunku 8.1.

W Polsce finanse publiczne, obejmują procesy i instytucje publicznoprawne związane z procesami gromadzenia środków publicznych oraz z ich rozdysponowaniem i kontrolowaniem wydatkowania, a w szczególności z:

- pobieraniem i gromadzeniem dochodów oraz przychodów publicznych;
- wydatkowaniem środków publicznych;
- finansowaniem pożyczkowych potrzeb budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz sektora finansów publicznych, jako całości;
- zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne;
- zarządzaniem środkami publicznymi;
- zarządzaniem długiem publicznym;

² Skawińska E., Sobiech–Grabka K., Nawrot A., Makroekonomia. Teoretyczne i praktyczne aspekty gospodarki rynkowej, PWE, Warszawa 2010, s. 178

- rozliczeniami z budżetem Unii Europejskiej³.

Rysunek 8.1 Dobro publiczne, a dobro społeczne

Źródło: Owsiak S., *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 2008, s. 34

8.1.3 Skarb Państwa i jego powiązania z administracją publiczną

Państwo wykorzystuje uprawnienia właścicielskie i pokrewne w stosunku do swojego majątku – zarządza sektorem publicznym i własnością państwową. Te prawa własności i pokrewne w stosunku do majątku państwa oraz instytucje wykonujące te prawa, określane są terminem **Skarb Państwa**.

Skarb Państwa, to pojęcie, które ściśle wiąże się z pojęciem majątku państwa. Wywodzi się ze starożytnego Rzymu, gdzie po raz pierwszy wprowadzono jednoznaczne rozgraniczenie, między majątkiem publicznym, a majątkiem cesarza (majątek ten nazywano fiskusem).

Skarb Państwa jest osobą prawną, która zarządza majątkiem państwa na różnych szczeblach (centralnym, wojewódzkim, samorządów lokalnych). Reprezentuje również państwo, jako właściciela majątku w stosunkach majątkowych, z osobami fizycznymi i prawnymi (jest w tych stosunkach równoprawna z nimi, to znaczy, jako równoprawny partner zawiera z nimi umowy, dokonuje transakcji i nie posiada władzy narzucania

³ Osiatyński J., *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 2006, s. 16

swej woli obywatelom, choć w stosunkach państwo-obywatel jest to w zasadzie regułą). Jest to instytucja, która nie tylko dysponuje majątkiem państwa, ale również prowadzi działalność finansową i gospodarczą. Może też zastosować przymus państwowy, w kwestii ustalania niektórych wydatków państwowych i dochodów, na przykład ceł i podatków. Nie posiada własnego budżetu, ale dysponuje zasobami finansowymi budżetu państwa.

W praktyce, istnieją różne rozwiązania formalnoprawne funkcjonowania Skarbu Państwa. Może on być zarządzany przez odrębną instytucję, może również – jak to ma miejsce w Polsce – być reprezentowany przez różnych urzędników: w zakresie ochrony majątku i interesów czy też prywatyzacji, jest to Minister Skarbu Państwa, w zakresie gospodarowania mieniem Skarbu Państwa powołane są specjalne agencje Skarbu Państwa (m.in. Agencja Mienia Wojskowego, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa).

Skarb Państwa jest w Polsce instytucją prawną, występującą w stosunkach cywilnoprawnych, jako podmiot praw i obowiązków dotyczących tej części mienia państwowego, która nie pozostaje pod zarządem innych państwowych osób prawnych, jednak nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych, odpowiada natomiast za zobowiązania jednostek budżetowych.

Powiązania Skarbu Państwa z administracją gospodarką, publiczną i sferą prywatną są bardzo różne. Skarb Państwa udziela pożyczek, zaciąga pożyczki emitując papiery dłużne (obligacje skarbowe), lokuje wolne środki pieniężne i prowadzi działalność na rynkach finansowych. Zgromadzone przez Skarb Państwa środki, wydatkowane są przez różnorodnych dysponentów budżetu, takie jak ministerstwa i jednostki budżetowe. Skarb Państwa obsługuje operacje finansowe, związane z gromadzeniem dochodów i realizacją wydatków budżetowych (poprzez Ministra Finansów), zapewnia również bieżącą płynność finansową państwa (za pośrednictwem Banku Centralnego, emitującego np. papiery wartościowe, by regulować bieżące zobowiązania państwa). W niektórych państwach Skarb Państwa pełni również rolę administracyjną w odniesieniu do realizacji budżetu i sprawuje pełną kontrolę nad wykorzystaniem środków budżetowych przez jednostki administracji państwowej i lokalnej.

Skarb Państwa, udziela również różnego rodzaju pożyczek przedsiębiorstwom, funduszom i gospodarce lokalnej, a także udziela poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa (po udzieleniu gwarancji, Skarb Państwa odpowiada za zobowiązania podmiotu, któremu takich gwarancji udzielono).

Zakres uprawnień i zadań Skarbu Państwa, pozwala na wypełnianie funkcji stabilizacyjnej procesów gospodarczych.

Skarb Państwa, aktywnie uczestniczy w realizacji zadań polityki gospodarczej i finansowej państwa, opierając swoje działania na konkretnym planie wpływów i wydatków w postaci budżetu państwa.

8.2 Polityka fiskalna państwa

8.2.1 Istota polityki fiskalnej

Polityka fiskalna jest częścią polityki finansowej państwa. W ujęciu wąskim obejmuje zjawiska związane z pozyskiwaniem dochodów, natomiast w szerszym ujęciu składa się na nią ogół czynności związanych z gromadzeniem i wydatkowaniem środków publicznych niezbędnych do realizacji funkcji państwa⁴.

Państwo prowadzi politykę fiskalną, dzięki wykorzystaniu szeregu instrumentów, do których zaliczyć należy:

- narzędzia podatkowe;
- narzędzia zasiłkowe;
- narzędzia związane z tworzeniem nowych miejsc pracy i finansowanie programów zmiany kwalifikacji zawodowych;
- wydatki na restrukturyzację gospodarki;
- wydatki na roboty publiczne;
- deficyt budżetowy;
- dług publiczny.

Narzędzia polityki fiskalnej można podzielić na dwie zasadnicze grupy: narzędzia obciążeniowe i narzędzia wydatkowe (rysunek 8.2).

Narzędzia obciążeniowe, w zależności od sposobu ich stosowania, mogą mieć zarówno charakter mikroekonomiczny (selektywny), jak i makroekonomiczny (uniwersalny). O ich skuteczności decyduje udział poszczególnych źródeł dochodów w strukturze dochodów do budżetu oraz to, jaka część PKB przepływa przez budżet państwa.

Z kolei **narzędzia wydatkowe** to przede wszystkim subwencje, dotacje i finansowanie bezpośrednie.

⁴ System finansowy w Polsce, t. 2, praca zbiorowa pod red. Pietrzak B, Polański Z., Woźniak B., PWN, Warszawa 2008, s 289

Rysunek 8.2 Narzędzia polityki fiskalnej

Źródło: Opracowanie własne

8.2.2 Budżet państwa

Zapoznaj się z audiocastem pt. „Budżet państwa”.

8.2.3 Ekspansywna i restrykcyjna polityka fiskalna

Państwo może prowadzić aktywną politykę fiskalną w dwojaki sposób.

Ekspansywna polityka fiskalna polega na zwiększaniu wydatków rządowych lub zmniejszaniu podatków. Państwo podnosi wydatki na konsumpcję i inwestycje, finansuje deficyt budżetu za pomocą długu publicznego (sprzedaż obligacji skarbu państwa). Zbyt długo prowadzona polityka tego typu, może spowodować niekontrolowany wzrost długu publicznego i zagrożenie dla stabilności finansów państwa.

Restrykcyjna polityka fiskalna polega na obniżaniu wydatków rządowych lub zwiększeniu podatków. Jak wskazuje część ekonomistów w oparciu o doświadczenia ostatnich lat, cięcia wydatków publicznych, zwłaszcza tych o charakterze socjalnym, wpływają negatywnie na gospodarkę, m.in. przez wzrost przestępczości i szarej strefy. Prowadzą również do niesprawności państwa.

W efekcie nawet podniesienie podatków nie poprawi sytuacji ekonomiczno-gospodarczej, ponieważ w warunkach niesprawnie działających mechanizmów wydatkowania środków publicznych zwiększanie dochodów publicznych prowadzi jedynie do niegospodarności i w sposób oczywisty rodzi opór podatników⁵.

Prowadzenie aktywnej polityki fiskalnej jest zwykle obarczone bezwładnością, czyli pewnym opóźnieniem reakcji na zjawiska rynkowe. W dynamicznie zmieniających się warunkach może to skutkować całkowitym niedostosowaniem prowadzonej polityki do wymogów aktualnie istniejących warunków ekonomicznych. Dlatego też decyzja o prowadzeniu aktywnej (ekspansywnej lub restrykcyjnej) polityki fiskalnej może być przeciwstawiona polityce pasywnej, w której wbudowane są mechanizmy pozwalające w sposób automatyczny reagować na zmianę sytuacji gospodarczej.

8.3 Polityka monetarna państwa

8.3.1 Istota polityki monetarnej

We współczesnym świecie, w którym stosunki gospodarcze oparte są na społecznym podziale pracy, pieniądź stanowi podstawę funkcjonowania gospodarki. W związku z tym, jest on stałym obiektem oddziaływań państwa i różnych organizacji międzynarodowych, które realizują swoją politykę pieniężną.

Polityka pieniężna to decydowanie na temat tego, jak wiele pieniędzy powinno być w gospodarce. Nadmiar pieniądza powoduje, że popyt na towary i usługi przewyższa ich podaż i zaczynają rosnąć ceny (pojawia się, więc inflacja). Z kolei niedobór pieniądza powoduje narastanie problemów ze sprzedażą, pojawia się ryzyko recesji i deflacji.

⁵ Małecka-Ziembińska E., Finanse publiczne państw OECD w dobie kryzysu, PTE, Zeszyty naukowe, Nr 10 Kraków 2011, s. 73

Polityka pieniężna jest częścią polityki gospodarczej – obok polityki fiskalnej i polityki strukturalnej. Polega ona na używaniu pieniądza, jako instrumentu realizacji ogólnych celów polityki gospodarczej. Jej podstawowym celem jest zapewnienie stabilności cen, a więc niskiej inflacji. Zasada neutralności pieniądza w długim okresie, jest obecnie uznawana za teoretyczną podstawę polityki pieniężnej. W gospodarkach rozwiniętych, polityka monetarna koncentruje się głównie, na przeciwdziałaniu nadmiernym wahaniom koniunktury gospodarczej.

Jako instrument realizacji ogólnych celów polityki gospodarczej, polityka pieniężna ma wspierać realizację takich celów gospodarczych jak wzrost gospodarczy, wzrost zatrudnienia, stabilność stóp procentowych czy kursów walut. Wiele spośród tych celów pozostaje ze sobą w zgodzie, np. wysokie zatrudnienie ze wzrostem gospodarczym, czy stabilność stóp procentowych ze stabilnością rynków finansowych. Nie zawsze jednak możliwa jest jednoczesna realizacja, różnych celów polityki gospodarczej. Na przykład stabilizacja cen w krótkim okresie popada w konflikt ze stabilizacją stopy procentowej i wysokim zatrudnieniem (w okresie długim cele te są zgodne)⁶. W związku z tym banki centralne, jako główni realizatorzy polityki monetarnej, muszą dokonywać wyborów między tymi celami.

8.3.2 Rola i funkcje banku centralnego

Prowadzenie polityki pieniężnej kraju i emisja pieniądza, to zadania powierzone instytucji państwowej zwanej **bankiem centralnym**.

Należy on do publicznego systemu finansowego, chociaż jego działalność w swej zasadniczej części jest ściśle związana z funkcjonowaniem rynkowego systemu finansowego⁷.

Najważniejszym zadaniem banku centralnego, jest dbałość o wartość pieniądza i stabilność cen, czyli przeciwdziałanie narastaniu inflacji.

Bank centralny, nazywany bywa również bankiem banków lub bankiem emisyjnym. Ma on w systemie bankowym szczególną rolę i pozycję nadrzędną nad innymi bankami.

Bank centralny pełni zazwyczaj następujące funkcje:

- 1) posiada monopol na emisję pieniądza gotówkowego;
- 2) pełni funkcję banku banków, tzn. zaopatruje banki komercyjne w pieniądź gotówkowy, reguluje rezerwy tych banków i udziela im pożyczek;
- 3) pełni funkcję banku państwa, tzn. prowadzi rozliczenia z rządem, obsługuje budżet państwa, pokrywa zobowiązania zagraniczne państwa, utrzymuje rezerwę państwową;
- 4) stabilizuje rynki finansowe, tzn. występuje, jako „kredytodawca ostatniej instancji” – wspomaga pożyczkami banki i inne instytucje finansowe w sytuacji, gdy panika finansowa mogłaby zagrozić stabilności całego systemu finansowego kraju;

⁶Polityka gospodarcza, praca zbiorowa pod red. Winiarski B., PWN, Warszawa 2006, s. 360

⁷ System finansowy w Polsce, t. 1, praca zbiorowa pod red. Pietrzak B, Polański Z., Woźniak B., PWN, Warszawa 2008, s. 61

5) współuczestniczy w realizacji polityki pieniężnej państwa, kontroluje i reguluje podaż pieniądza i kredytu w gospodarce⁸.

W poszczególnych krajach, różnie rozwiązywana bywa kwestia powiązań banku centralnego z rządem. Można w tej kwestii wyróżnić dwa podstawowe podejścia:

- całkowitą niezależność banku centralnego od rządu, tzn. bank sam ustala cele swoje działalności; taką sytuację obserwuje się między innymi w Japonii, USA, Szwajcarii, Holandii;
- bank centralny jest zależny od rządu, który określa kierunki polityki, natomiast posiada autonomię w ustalaniu zadań wykonawczych; polityka monetarna banku centralnego ma za zadanie w tym przypadku wspomagać politykę gospodarczą państwa, bez względu na konsekwencje inflacyjne; taką sytuację obserwuje się np. w Australii, czy Nowej Zelandii.

Kraje Unii Europejskiej zapewniły konstytucyjnie całkowitą niezależność banków centralnych (jest to m.in. warunek członkostwa w UE). Banki centralne tych krajów, mają, więc obowiązek realizować swój statutowy cel dbałości o wartość pieniądza, nawet, jeśli podejmowane, w tym celu działania nie spotykają się z pozytywnym przyjęciem ze strony rządu i polityków (nie mają oni prawa wpływać na decyzje banku centralnego).

W wielu krajach świata dochodziło do nieporozumień i ostrych dyskusji banków centralnych z rządami i parlamentami. W latach 1995-1999 wystąpił niezwykle ostry spór między rządem i bankiem centralnym Japonii (bankowi zarzucano zbyt restrykcyjną politykę pieniężną i brak wrażliwości na sytuację gospodarczą kraju), a w latach 2001-2003 między rządem i Narodowym Bankiem Polski (zarzucano mu utrzymywanie zbyt wysokich stóp procentowych, a tym samym utrwalanie zjawisk recesyjnych w gospodarce). Przedmiotem krytyki ze strony ministrów finansów krajów strefy euro, była też w swoim czasie polityka Europejskiego Banku Centralnego (bankowi zarzucano brak reakcji na nadmierną słabość kursu euro). Spory takie nie są rzadkością, nie mogą jednak podważyć podstawowej zasady niezależności banku centralnego⁹.

Prowadzenie polityki pieniężnej może być realizowane w różnoraki sposób:

- poprzez kontrolowanie ilości pieniądza na rynku (zmniejszanie jego dostępności, jeżeli wzrośnie ryzyko inflacyjne);
- poprzez określenie bezpośredniego celu inflacyjnego (stosowanie instrumentów polityki pieniężnej dla jego zachowania);
- utrzymanie stabilnego kursu walutowego w stosunku do walut dużych krajów (ryzyko niekontrolowanych podwyżek cen jest ograniczane wtedy przez dopływ towarów importowanych); przykład stosowania takiej strategii przedstawiono na rysunku 8.3;

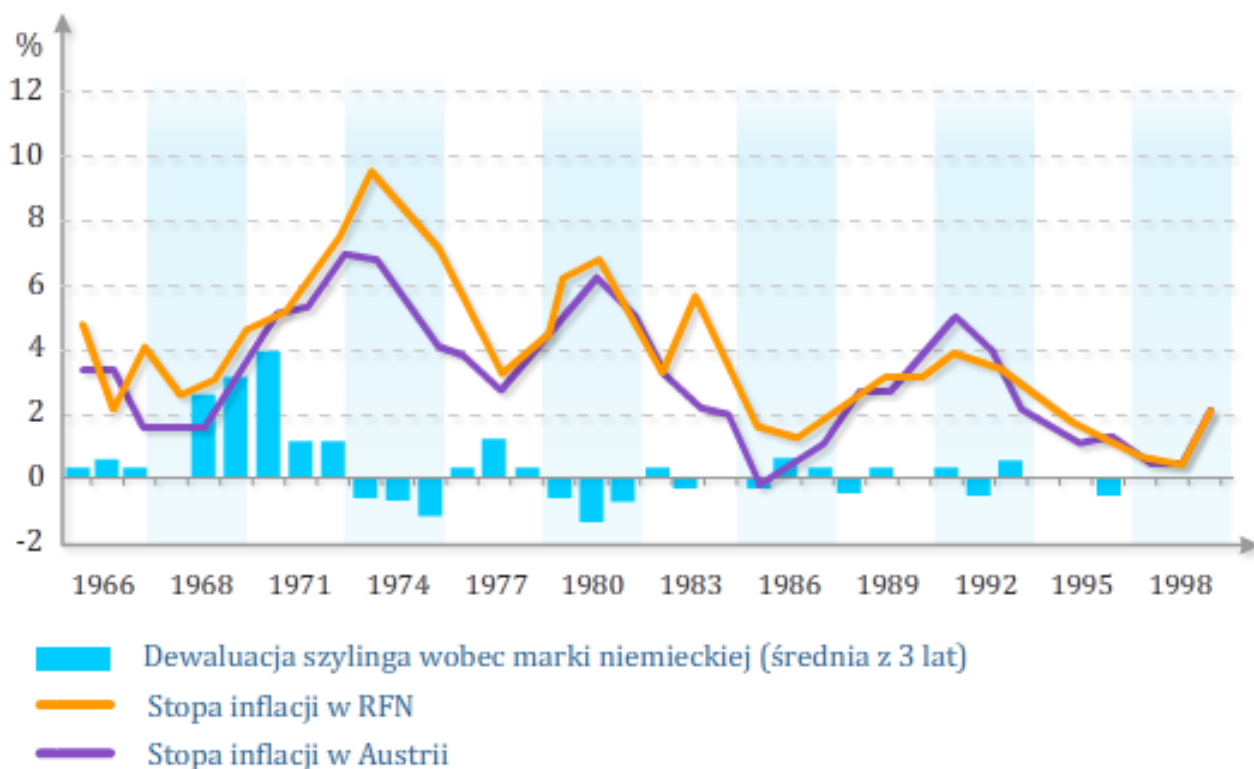
⁸ Elementarne zagadnienia ekonomii, praca zbiorowa pod red. Milewski R, PWN, Warszawa 2008, s. 349-350

⁹ www.NBPortal.pl

<http://www.nbportal.pl/pl/commonPages/EconomicsEntryDetails?entryId=77&pageId=22899>

- równoczesne kontrolowanie różnych wskaźników (poza wymienionymi wcześniej mogą to być, np. stopa bezrobocia, stopa wzrostu gospodarczego itp.), czyli tzw. strategia eklektyczna.

Strategia polityki pieniężnej oparta na stabilności kursu walutowego: przykład Austrii

Rysunek 8.3 Wykorzystanie strategii polityki pieniężnej na przykładzie Austrii w latach 1965–1999

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<http://www.nbpportal.pl/pl/commonPages/EconomicsEntryDetails?entryId=92&pageId=608>

Przykład pokazuje jedną z możliwych strategii polityki pieniężnej, bazującą na stabilności kursu walutowego, realizowaną w Austrii w latach 1965–1999 (do momentu wprowadzenia euro). Poza krótkim okresem początku lat 70-tych, kiedy szyling austriacki uległ wyraźnemu i trwałemu osłabieniu, kurs szylinga wobec marki niemieckiej pozostawał w zasadzie stabilny. W efekcie, stopa inflacji w Austrii od końca lat 70-tych była zbliżona do stopy inflacji w RFN¹⁰.

¹⁰ www.NBPortal.pl

<http://www.nbpportal.pl/pl/commonPages/EconomicsEntryDetails?entryId=92&pageId=608>

8.3.3 Narzędzia polityki monetarnej

Najważniejsze narzędzia stosowane przez bank centralny do kontrolowania podaży pieniądza to:

- zmiany stopy rezerw obowiązkowych (czyli minimalnej relacji rezerw w gotówce, do ogólnej sumy wkładów zgromadzonych w banku komercyjnym);
- zmiany stopy redyskontowej (czyli stopy procentowej pobieranej przez bank centralny, od pożyczek udzielanych bankom komercyjnym pod zastaw weksli, lub innych papierów wartościowych);
- operacje otwartego rynku (sprzedaż lub zakup papierów wartościowych, przeważnie państwowych) ¹¹.

Banki centralne mogą, przy wykorzystaniu powyższych instrumentów, oddziaływać na sytuację gospodarczą kraju prowadząc ekspansywną lub restrykcyjną politykę monetarną.

Ekspansywna polityka pieniężna polega na obniżeniu stóp rezerw obowiązkowych oraz stopy redyskontowej, a także na skupowaniu przez bank centralny papierów wartościowych (wykupie obligacji). Prowadzi to do zwiększenia płynności banków komercyjnych, zwiększenia podaży pieniądza, a w efekcie do pobudzenia aktywności gospodarczej.

Natomiast **restrykcyjna polityka pieniężna** wyraża się poprzez podniesienie stóp rezerw obowiązkowych, stopy redyskontowej oraz na sprzedaży papierów wartościowych, co powoduje zmniejszenie ilości pieniądza dostępnego na rynku. W efekcie takiej polityki zmniejsza się aktywność podmiotów gospodarczych.

8.3.4 Rola i zadania banków komercyjnych

Bankiem nazywane jest przedsiębiorstwo usługowe, którego głównym przedmiotem działalności jest przyjmowanie depozytów oraz udzielanie kredytów ¹².

Banki komercyjne, to instytucje finansowe zajmujące się udzielaniem przedsiębiorstwom i gospodarstwom domowym kredytów obrotowych, inwestycyjnych i konsumpcyjnych, kreacją pieniądza bankowego, przyjmowaniem i lokowaniem oszczędności ludności i przedsiębiorstw.

Na podstawie kryterium czynności wśród banków wyróżnia się:

- banki depozytowo–kredytowe;
- banki inwestycyjne;
- banki uniwersalne.

¹¹ Elementarne zagadnienia ekonomii, praca zbiorowa pod red. Milewski R, PWN, Warszawa 2008, s. 350-353

¹² Rynki, instrumenty i instytucje finansowe, praca zbiorowa pod red. Czekaj J., PWN, Warszawa 2008, s. 50

Głównymi funkcjami banków komercyjnych w odniesieniu do wykorzystania zgromadzonych środków depozytowych, są:

- minimalizacja kosztu pozyskania funduszy;
- minimalizacja kosztów oceny sytuacji finansowej pożyczkobiorców;
- dywersyfikacja ryzyka pożyczek;
- zapewnienie płynności.

8.3.5 Polityka monetarna a polityka fiskalna państwa

Zapoznaj się z prezentacją pt. „Polityka monetarna a polityka fiskalna państwa”.

8.4 Literatura

8.4.1 Literatura obowiązkowa

- Małecka–Ziemińska E., Finanse publiczne państw OECD w dobie kryzysu, PTE, Zeszyty naukowe, Nr 10 Kraków 2011;
- Osiatyński J., Finanse publiczne, PWN, Warszawa 2006;
- Owsiak S., Finanse publiczne, PWN, Warszawa 2008;
- Praca zbiorowa pod redakcją Czekaj J., Rynki, instrumenty i instytucje finansowe, PWN, Warszawa 2008;
- Praca zbiorowa pod redakcją Milewski R., Elementarne zagadnienia ekonomii, PWN, Warszawa 2008;
- Praca zbiorowa pod redakcją Pietrzak B., Polański Z., Woźniak B., System finansowy w Polsce, t. 1, PWN, Warszawa 2008;
- Praca zbiorowa pod redakcją Pietrzak B., Polański Z., Woźniak B., System finansowy w Polsce, t. 2, PWN, Warszawa 2008.
- Praca zbiorowa pod redakcją Winiarski B., Polityka gospodarcza, PWN, Warszawa 2006;
- Skawińska E., Sobiech-Grabka K., Nawrot A., Makroekonomia. Teoretyczne i praktyczne aspekty gospodarki rynkowej, PWE, Warszawa 2010;

8.4.2 Literatura uzupełniająca

- Milewski R., Kwiatkowski E., Podstawy ekonomii, ćwiczenia i zadania, PWN, Warszawa 2011.

8.4.3 Netografia

- <http://www.NBPortal.pl><http://www.NBPortal.pl>;
- <http://www.pan-doradca.pl/inwestycje-finansowe/dobro-prywatne.asp>;

- <http://lajt.onet.pl/encyklopedia/41140,haslo.html>;
- <http://www.eduteka.pl/temat/Sektor-finansow-publicznych>;
- [http://mfiles.pl/pl/index.php/Skarb Pa%C5%84stwa](http://mfiles.pl/pl/index.php/Skarb_Pa%C5%84stwa).

8.5 Spis rysunków

Rysunek 8.1 Dobro publiczne, a dobro społeczne.....	4
Rysunek 8.2 Narzędzia polityki fiskalnej	7
Rysunek 8.3 Wykorzystanie strategii polityki pieniężnej na przykładzie Austrii w latach 1965–1999.....	11

8.6 Spis treści

8 Polityka fiskalna i monetarna państwa	2
8.1 Rola rządu w gospodarowaniu finansami publicznymi	2
8.1.1 Finanse publiczne i ich prawne uregulowania	2
8.1.2 Zakres sektora finansów publicznych	3
8.1.3 Skarb Państwa i jego powiązania z administracją publiczną	4
8.2 Polityka fiskalna państwa	6
8.2.1 Istota polityki fiskalnej	6
8.2.2 Budżet państwa	8
8.2.3 Ekspansywna i restrykcyjna polityka fiskalna	8
8.3 Polityka monetarna państwa	8
8.3.1 Istota polityki monetarnej	8
8.3.2 Rola i funkcje banku centralnego	9
8.3.3 Narzędzia polityki monetarnej	12
8.3.4 Rola i zadania banków komercyjnych	12
8.3.5 Polityka monetarna a polityka fiskalna państwa	13
8.4 Literatura	13
8.4.1 Literatura obowiązkowa	13
8.4.2 Literatura uzupełniająca	13
8.4.3 Netografia.....	13
8.5 Spis rysunków.....	14